

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Interim-auditrapport 2024

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Voortgang op bevindingen 2023

- Inleiding 6
- Overzicht voortgang bevindingen uit 2023 7
- Rijksdienst Caribisch Nederland; maak keuzes om eerder doel te bereiken 8
- Verbeteringen IT-beheer bij FDC in gang gezet 10

2. Ontwikkelingen en risico's in het beheer

- Informatievoorziening ZBO's in relatie tot sturing en toezicht effectief? 13
- Gereedheidsanalyse startpunt ter voorbereiding op implementatie NIS2 en Cyberbeveiligingswet 14
- Meerjarige verplichting aan een pensioenfonds niet volledig vastgelegd 15
- Dubbele betalingen FDC door implementatie DioR 16
- Vastlegging onderbouwing prestatieverklaringen behoeft verbetering 17
- Gegevensaanlevering kinderopvangorganisaties 18

3. Overige onderwerpen

- AVG; werk aan de winkel 20
- Goede afspraken nodig voor overgang inburgering van SZW naar JenV 21
- Tweede betaalverzoek Herstel- en Veerkrachtplan vraagt om afrondende werkzaamheden 22
- Duurzaamheid 24

Bijlage 1 Verantwoording interim-auditrapport 26

Ondertekening 28

Colofon 29

Samenvatting

Hierbij bieden wij u ons interim-auditrapport aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze wettelijke taak over 2024 bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV). In dit rapport beschrijven wij de voortgang ten aanzien van de bevindingen uit voorgaande periodes, signaleren wij risico's en ontwikkelingen in het beheer en actuele onderwerpen waar wij uw aandacht voor vragen. Deze rapportage heeft het karakter van een 'early warning', zodat nog in 2024 maatregelen kunnen worden getroffen.

Opvolging bevindingen auditrapport 2023

Een langjarige bevinding betreft de *interne beheersing van Rijksdienst Caribisch Nederland-Unit SZW (RCN)*. Er zijn veel verbeteracties gaande en RCN zet alles op alles om de uitkeringen tijdig en rechtmatig te betalen, echter gezien de beperkte mankracht en middelen zal SZW keuzes moeten maken om haar doel te bereiken.

Ten aanzien van onze tweede bevinding zijnde de interne beheersing van een aantal General IT Controls (GITC) bij het Financieel Dienstencentrum (FDC) hebben wij vastgesteld dat op alle onderdelen wordt gewerkt aan verbetering. De opzet is vastgesteld en doorpakken en vasthouden is van belang om structureel verbeteringen aan te brengen.

Ontwikkelingen en risico's in het beheer

Er is sprake van een zestal (nieuwe) ontwikkelingen en risico's die wij signaleren in onze controle over 2024:

- Het is onduidelijk of de *informatievoorziening ZBO's in relatie tot sturing en toezicht* effectief is, zodat SZW haar sturings- en toezichtfunctie goed kan invullen. De huidige signalen over de sociaal-medische beoordelingen van de WIA bij UWV is aanleiding voor het instellen van een extern en onafhankelijk onderzoek.
- SZW zet eerste stappen om in de toekomst te gaan voldoen aan de *Network and Information Security Directive (NIS2)*.
- *Er is een verplichting voor pensioenen voor €330 miljoen te laag in de financiële administratie* vastgelegd, dit wordt gecorrigeerd.
- Er is sprake geweest van *dubbele betalingen bij FDC* bij het systeem Digitale inhuur oplossing Rijk (DioR), reparatieacties zijn ingezet.
- De onderbouwing van prestatieverklaring behoeft verbetering. De SZW 'Instructie prestatieverklaren' wordt niet consequent nageleefd.
- Verbeteracties zijn gaande inzake *gegevensaanlevering door kinderopvangorganisaties*.

Overige onderwerpen

- SZW heeft een roadmap opgesteld met als doel het gaan voldoen aan de *Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)*. Dit is een goede eerste stap na jarenlange stilstand.
- De laatste afrondende werkzaamheden zijn gaande voor de indiening van het tweede betaalverzoek inzake het *Herstel- en Veerkrachtplan (HVP)*.
- Met het overgaan van de politieke verantwoordelijkheid van het beleidsterrein *Inburgering* naar het ministerie van Justitie en Veiligheid worden ook de beleids gelden per 1-1-2025 administratief overgeheveld naar de JenV-begroting. Daarbij zijn goede afspraken tussen beide ministeries cruciaal.
- Inventariserend rijksbreed ADR onderzoek naar *duurzaamheid* heeft plaatsgevonden. Het rijksbreed beeld en SZW specifiek beeld wijkt niet significant af.

Samenvatting

Rijksdienst Caribisch; maak keuzes om eerder doel te bereiken

- Veel verschillende verbeteracties, terwijl de unit beperkt is qua omvang en opereert in een Caribische context.
- Keuzes maken, inclusief het prioriteren van actiepunten, is nodig om doel te bereiken.
- Controle ter plaatse in november 2024.

Informatievoorziening ZBO's in relatie tot sturing en toezicht effectief?

- Breed kader voor invulling sturing- en toezichtfunctie voorhanden.
- Onduidelijk of de informatievoorziening in relatie tot sturing en toezicht op ZBO's effectief is, zodat SZW haar rol goed kan invullen.
- SZW laat extern en onafhankelijk onderzoek instellen naar sturings- en informatierelatie tussen UWV en SZW.

Verbeteringen IT-beheer bij FDC in gang gezet

- Verbeteracties zijn in opzet gerealiseerd.
- Tijdig aantoonbaar maken is randvoorwaarde voor vaststellen bestaan en werking.
- Doorpakken en vasthouden is hierbij van belang.

Gereedheidsanalyse startpunt ter voorbereiding op implementatie NIS2 en Cyberbeveiligingswet

- SZW werkt aan opvolging aanbevelingen 2023.
- Voorbereidingen voor implementatie NIS2 zijn in gang gezet.
- Zorgdragen voor stelselmatige inrichting van NIS2/BIO voor continuïteit.

AVG; werk aan de winkel

- Roadmap biedt kansen om noodzakelijke inhaalslag te maken.

1 Voortgang op bevindingen 2023

Inleiding	6
Overzicht voortgang bevindingen uit 2023	7
Rijksdienst Caribisch Nederland; maak keuzes om eerder doel te bereiken	8
Verbeteringen IT-beheer bij FDC in gang gezet	10

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven wij de ontwikkelingen van de over 2023 'gewogen' bevindingen op Rijksdienst Caribisch Nederland en het Financieel Dienstencentrum.

Met ingang van 2024 hanteren wij een nieuwe presentatiewijze om het relatieve belang van de gerapporteerde bevindingen uit het onderzoek naar het begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties weer te geven. In plaats van een score naar ernst van de bevinding, kennen wij voortaan een prioritering toe aan de door ons gesignaleerde bevindingen. Om snel inzicht te geven in het geheel van onze bevindingen, presenteren wij deze voortaan niet alleen in de vorm van een tabel maar ook in een zogenaamde 'heatmap', waarbij de assen gevormd worden door de inschattingen van kans en impact.

Onze prioritering is de resultante van een inschatting van de kans dat een risico zich voordoet, en de impact hiervan op het financieel-, materieel- en IT-beheer gerelateerd aan de financiële verantwoording. Hierbij wegen wij nadrukkelijk mee in welke mate de door de organisatie getroffen beheersmaatregelen

doeltreffend zijn in het mitigeren van het risico. Het is de verantwoordelijkheid van het management om de door ons gesignaleerde risico's in het grotere geheel te plaatsen van alle risico's die door de organisatie beheerst moeten worden.

In ons auditrapport 2023 hebben wij een aanzet gemaakt in het beschrijven van de kans en impact van onze bevindingen. Op basis van de stand van zaken per 15 maart 2024 hebben wij de gewogen bevindingen uit ons auditrapport 2023 een prioritering meegegeven, die wij in dit interim-auditrapport presenteren volgens deze nieuwe rapportagewijze. Met symbolen is daarbij de voortgang ten opzichte van 15 maart 2024 geduid. Per jaareinde zullen wij deze bevindingen uit 2023 opnieuw evalueren en nagaan of dit leidt tot wijzigingen, bijvoorbeeld als gevolg van getroffen beheersmaatregelen. De uitkomsten hiervan worden opgenomen in ons auditrapport 2024 dat in maart 2025 verschijnt.

Overzicht voortgang bevindingen uit 2023

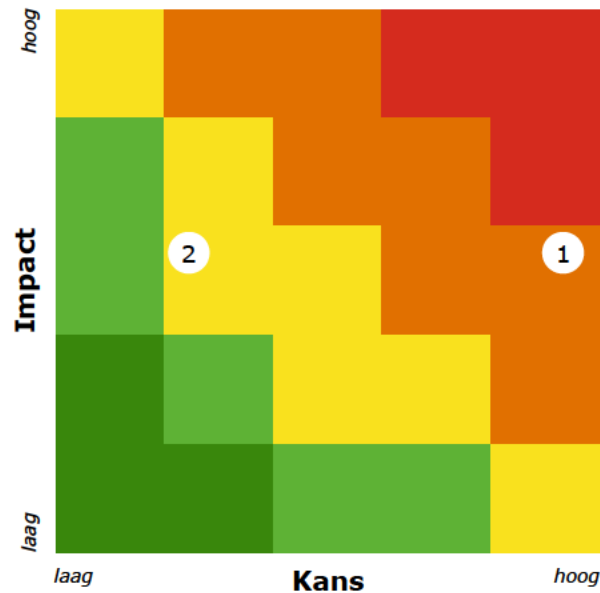
In de onderstaande tabel en de 'heatmap' is de weging van het financieel beheer per 15-03-2024 opgenomen. In het volgende hoofdstuk beschrijven wij de voortgang op deze bevindingen in 2024. Aandachtspunt is dat uitkomsten van lopende initiatieven pas later zichtbaar worden in de processen en daarmee ook in de controle.

Financieel beheer en jaarrekening

1	Interne beheersing RCN-unit SZW	🟠	⏸
---	---------------------------------	---	---

IT Beheer

2	IT-beheer Financieel Dienstencentrum (FDC)	🟡	📈
---	--	---	---

Rijksdienst Caribisch Nederland; maak keuzes om eerder doel te bereiken (1/2)

Situatieschets

Sinds 2016 merken wij de tekortkomingen in het financieel beheer van de uitkeringen door de RCN-unit SZW op de BES eilanden aan als een bevinding vanwege ontoereikende interne beheersing. In 2021 hebben wij deze bevinding opgeschaald van 'licht' naar 'gemiddeld' door het ontbreken van afdoende voortgang en verbeterkracht.

Vanuit SZW is er een hoge prioriteit om de interne beheersing op een voldoende niveau te krijgen. SZW verricht veel inspanningen om de randvoorwaarden hiervoor te scheppen. Daarbij is het naar onze mening belangrijk om te realiseren dat de RCN-unit SZW qua omvang beperkt is en opereert in een Caribische context.

Een risico wat wij zien is dat de focus op formele beheersingsactiviteiten, die in Nederland veelal aanwezig zijn bij grote organisaties (zoals een three Lines Of Defence model en formele Planning & Control cyclus) ten koste kan gaan van de dienstverlening waaronder het tijdig en rechtmatig uitkeren van gelden.

Onze risico-inschatting is grotendeels gebaseerd op feiten die we hebben vastgesteld tijdens de controle van 2023 en de ontvangen documentatie en de gesprekken vanuit Nederland in 2024. Uit onze controlewerkzaamheden over 2024 blijkt dat de RCN-unit SZW goede stappen zet om te komen tot een interne beheersing van voldoende niveau. In november 2024 voeren wij controlewerkzaamheden ter plaatse uit. De uitkomsten daarvan worden gerapporteerd in ons auditrapport wat verschijnt in maart 2025.

Risico

De interne beheersing binnen de RCN-unit SZW is op onvoldoende niveau en (historische) brongegevens zijn onvoldoende betrouwbaar, hierdoor bestaat het risico op onrechtmatige verstrekking van uitkeringen, dan wel het niet aantoonbaar kunnen maken dat ze rechtmatig zijn verstrekt.

Impact

De impact van een fout of onzekerheid als gevolg van onvoldoende interne beheersing

schatten wij in als gemiddeld. De omvang van de begrotingsuitvoering van de RCN-unit SZW ten opzichte van het gehele departement is relatief beperkt. De aandacht die hiervoor is lijkt vooral voort te komen uit de keuze die is gemaakt voor de thematische benadering bij de indeling van de begroting van SZW. Concreet betekent dit dat een relatief laag bedrag aan fouten en onzekerheden op kleine begrotingsartikelen leidt tot veel aandacht.

Kans

De kans dat een fout of onzekerheid als gevolg van onvoldoende interne beheersing zich voordoet schatten wij in als zeer groot. Belangrijke redenen voor die inschatting zijn het nog niet uniform werken, complexe (nieuwe) wet- en regelgeving die in de werkprocessen voor interpretatie vatbaar is, het automatiseren van werkprocessen zonder effectieve beheersingsmaatregelen en tot slot beslissingen die worden genomen door individuele medewerkers over betrouwbaarheid van broninformatie op basis van ervaring.

Rijksdienst Caribisch Nederland; maak keuzes om eerder doel te bereiken (2/2)

Handelingsperspectief

RCN-unit SZW wordt momenteel overspoeld met verbeteracties en moet zelf alle zeilen bijzetten om uitkeringen tijdig en rechtmatig te betalen. Wij adviseren om duidelijke keuzes te maken en actiepunten te prioriteren om de basis op orde te krijgen. Daarnaast dagen wij SZW uit om na te denken over:

- Welke acties uit het verbeterplan wil SZW implementeren, en waarom?
- Welke prioriteit heeft welke actie?
- Is het doel om de interne beheersing van de RCN-unit SZW op beoogde termijn op het niveau te krijgen zoals de norm in Nederland?
 - Zo ja, kan dat zonder permanente ondersteuning?
 - Is dat realistisch, en wat zou dat kosten, en belangrijk, wat zou dat opleveren?
- Gebruik de interne controles (VIC's) op dit moment als input voor procesverbetering in plaats van als controle-instrument.

- Kan de RCN-unit SZW nog meer taken aan, zonder dat dat ten koste gaat van de kwaliteit?
- Is het acceptabel als er onzekerheden zijn voor wat betreft de rechtmatigheid en zo nee, waarom niet?
- Wordt daarbij voldoende rekening gehouden met de feiten en omstandigheden ter plaatse, en culturele verschillen?

Wij zijn van mening dat (nieuwe) uitkeringen rechtmatig kunnen worden verstrekt en verantwoord, maar er zijn meerdere manieren om dat doel te bereiken, afhankelijk van keuzes die worden gemaakt door SZW.

Verbeteringen IT-beheer bij FDC in gang gezet (1/2)

Situatieschets

Uit de controle 2023 is gebleken dat er tekortkomingen zijn in de interne beheersing van een aantal General IT Controls (GITC) van het financiële systeem bij het Financieel Dienstencentrum (FDC). Het FDC voert voor vijf departementen de financiële administratie, waaronder SZW (is tevens eigenaar).

Verbeterslagen in 2024 in gang gezet

Wij stellen vast dat het FDC in 2024 aan de slag is gegaan met het oplossen van genoemde tekortkomingen. Aan de hand van een (verbeter)plan van aanpak Audit IT-beheer (april 2024) zijn de GITC-onderdelen wijzigingsbeheer, gebruikersbeheer en wachtwoordbeheer ter verbetering opgepakt. De processen en procedures van IT-beheer zijn in opzet inmiddels vastgesteld. Om ook bestaan en werking vast te kunnen stellen is het cruciaal dat dit voldoende aantoonbaar kan worden gemaakt. Kwetsbaarheid hierbij is de beperkte cruciale bezetting aan FDC-kant. In de 2e helft van 2024 zullen wij vervolgonderzoek doen naar bestaan en werking van de GITC en het verbeterplan.

Onderstaand geven wij de stand van zaken per GITC-onderdeel weer:

Wijzigingsbeheer

Het FDC heeft de procedures wijzigingsbeheer recent opgeleverd. In de 2e helft van 2024 moet blijken of deze procedure na formeel vaststellen in voldoende mate heeft gewerkt.

Gebruikersbeheer

In 2023 hebben wij vastgesteld dat binnen het FDC (relatief) veel gebruikers rechten hadden om wijzigingen direct door te voeren in het productiesysteem van de financiële administratie. Wij hebben (peilmoment medio augustus 2024) vastgesteld dat het aantal gebruikers met transportrechten is ingeperkt tot uitsluitend medewerkers van de FDC Servicedesk.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de autorisatie- en functiescheidingsmatrices in opzet geactualiseerd zijn. Ook het mandaatregister voor het goedkeuren van niet beheerdersrechten is in opzet aanwezig. Dit geldt eveneens voor de vereiste opzetdocumentatie rondom de procedure gebruikersbeheer, beveiligingsbeleid-

en beveiligingsbeheer en Emergency Repair.

We zien monitoring op het proces via de inzet van maandrapportages (met name op kritische beheerrechten). Hierbij vragen we nog wel aandacht voor wat meer diepgang en verduidelijking qua vastleggen van bevindingen.

Het risico dat er ongeautoriseerde wijzigingen in de financiële administratie kunnen worden doorgevoerd, is door het treffen van bovengenoemde maatregelen een stuk kleiner geworden.

Wel merken wij op dat wij de werking van bovengenoemde verbeteringen nog vast moeten stellen.

Wachtwoordbeheer

Wij hebben vastgesteld dat voor de opslag van wachtwoorden een nieuw hash algoritme is geïmplementeerd door SSC-ICT. Daarnaast zijn ook alle wachtwoorden van gebruikers met een verouderde hash-waarde geactualiseerd.

Verbeteringen IT-beheer bij FDC in gang gezet (2/2)

De parameter instelling is hierbij nog niet volledig/goed doorgevoerd, waardoor wachtwoorden kwetsbaar blijven voor regenboog-tabel aanvallen met als doel wachtwoorden te kraken.

Het aantal gebruikers dat toegang heeft tot de wachtwoordtabellen is inmiddels beperkt en de wachtwoordlengte is verhoogd naar 10 karakters. Het risico op overname van accounts en het verrichten van ongeautoriseerde handelingen is hierdoor afgenomen.

Ontwikkelingen en risico's in het beheer

Informatievoorziening ZBO's in relatie tot sturing en toezicht effectief?	13
Gereedheidsanalyse startpunt ter voorbereiding op implementatie NIS2 en Cyberbeveiligingswet	14
Meerjarige verplichting aan een pensioenfonds niet volledig vastgelegd	15
Dubbele betalingen FDC door implementatie DioR	16
Vastlegging onderbouwing prestatieverklaringen heeft verbetering	17
Gegevensaanlevering kinderopvangorganisaties	18

Informatievoorziening ZBO's in relatie tot sturing en toezicht effectief?

Een groot deel van de uitvoering van de activiteiten van SZW wordt verzorgd door de uitvoeringsorganisaties UWV en SVB. UWV en SVB zijn zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) en zelf verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en taakuitvoering. De minister is eindverantwoordelijk voor de sturing en toezicht op ZBO's.

Sturing en toezicht vanuit SZW worden onder andere vormgegeven op basis van:

- Wet- en regelgeving waaronder Kaderwet ZBO's en Wet Structuur Werk en Inkomen (SUWI).
- Gesprekscycli met de ZBO's vanuit de verschillende onderdelen van SZW.
- De Planning- en Control cyclus.
- Processen voor de toekenning, bekostiging, de verantwoording en de vaststelling van de Rijksvergoedingen.
- Besluit tot goedkeuring en vaststelling van de jaarrekening van UWV en SVB door SZW.

Het toezicht door de minister is onderscheiden in organisatiegericht toezicht en doeltreffendheids-toezicht van het SUWI-stelsel. SZW voert het organisatiegerichte toezicht uit en de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) het doeltreffendheids-toezicht. De focus van het organisatiegerichte toezicht is het functioneren van de interne en externe governance van de ZBO's in relatie tot de continuïteit, inclusief de driehoek (eigenaar,

opdrachtgever en opdrachtnemer). Het toezicht heeft een signalerende functie in relatie tot sturing en verantwoording, het interne risicomanagement en de interne controle en kwaliteitsbewaking binnen de ZBO's zelf. De interne auditdiensten van de ZBO's en de NLA en de CIO/CISO van SZW hebben hier ook een belangrijke rol in.

Uit bovenstaande blijkt dat SZW beschikt over een breed kader voor de invulling van de sturing- en toezichtfunctie ten aanzien van UWV en SVB. Hierin zijn een groot aantal actoren betrokken, zowel binnen de ZBO's zelf als binnen SZW. Vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn: krijgt SZW juiste en volledige informatie en wordt er uiteindelijk met voldoende diepgang naar de rapportages van UWV en SVB gekeken? Worden signalen, zoals de WIA-casuïstiek, in de verschillende rapportages van het UWV door SZW besproken en toereikend opgevolgd? Andere vraag is of de activiteiten van sturing en toezicht voldoende navolgbaar zijn. Worden uitgevoerde controles, besprekingen, actiepunten en opvolging ook gestructureerd vastgelegd?

In de Kamerbrief over sociaal-medische beoordelingen WIA van 4 september 2024 heeft de minister medegedeeld dat in steekproeven in de jaren vanaf 2020 tot nu een substantieel aantal onjuistheden is aangetroffen met impact op de

hoogte en de duur van de uitkering van mensen, zowel in hun voordeel als in hun nadeel. De minister heeft toegezegd dat hij voornemens is opdracht te geven om een extern en onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar het interne kwaliteitsborgingsysteem van UWV en naar de sturing en informatierelatie tussen UWV en SZW. Daarbij wordt uiteraard ook kritisch gekeken naar de rol van SZW.

Handelingsperspectief

Met een goede reflectie en analyse van de WIA-casus uit het door de minister in te stellen onderzoek, kunnen verbetermogelijkheden in de informatievoorziening en -beoordeling door zowel de ZBO's als SZW worden geïdentificeerd en opgepakt. Ook kan SZW de WIA-casuïstiek als actualiteit meenemen in de evaluatie van Sturing en Toezicht, die nu gaande is.

Gereedheidsanalyse startpunt ter voorbereiding op implementatie NIS2 en Cyberbeveiligingswet

De Network and Information Security Directive (NIS2) is een EU-richtlijn die gericht is op het creëren van een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de Europese Unie. De richtlijn wordt momenteel omgezet in nationale wetgeving: de Cyberbeveiligingswet. Deze wet gaat gelden voor de meeste organisaties van de rijksoverheid en bevat een zorg- en meldplicht, die strikte eisen aan de leden van het bestuur van de organisaties stelt.

Naar verwachting wordt de Cyberbeveiligingswet in de loop van 2025 van kracht. Van de rijksoverheid mag worden verwacht dat ze zorgt voor het tijdig naleven van deze wet zodat de overheid weerbaar is tegen cyberrisico's die de verwerking van gevoelige informatie en de voorbeeldfunctie van de rijksoverheid met zich meebrengen. Het niet naleven kan leiden tot (ernstige) verstoring van de dienstverlening, bestuurlijke boetes, imagoschade en verminderd vertrouwen van burgers in de rijksoverheid.

Het is daarom van belang tijdig inzichtelijk te maken aan welke eisen (nog niet volledig) wordt voldaan en waar nodig aanvullende maatregelen te treffen.

Bij SZW zijn, met behulp van externe capaciteit, recent de voorbereidingen voor implementatie van NIS2 gestart en wordt gewerkt aan de opvolging van onze aanbevelingen van 2023.

- Middels een fit-gap analyse is inzichtelijk gemaakt aan welke maatregelen van de NIS2-richtlijn SZW wel of niet voldoet.
- Aan de hand van de uitkomsten van de fit-gap analyse zal een roadmap worden opgesteld om te gaan voldoen aan de NIS2-richtlijn.
- SZW zal capaciteit en budget aanvragen om de organisatie-inrichting in lijn met de NIS2-richtlijn te implementeren.

Handelingsperspectief

- *Beschouw de implementatie van NIS2/BIO niet als een domein waarop vanzelfsprekend bezuiniging mogelijk is.*
- *Zorg ervoor dat de stelselmatige inrichting van NIS2/BIO onderdeel is van het implementatieproject zodat de staande organisatie het proces in continuïteit voort kan zetten.*
- *Richt het stelsel van sturing en verantwoording zo in dat vanuit de*

bestuursraad verantwoording kan worden afgelegd over cyberveiligheid.

Meerjarige verplichting aan een pensioenfonds niet volledig vastgelegd

SZW heeft in voorgaande jaren een meerjarige verplichting betreffende een convenant met een pensioenfonds niet volledig vastgelegd in de financiële administratie. In plaats daarvan is elk jaar als aangegane verplichting het vanaf 2018 jaarlijks te betalen vaste bedrag van €10 miljoen verantwoord. Hierdoor zijn nu in de administratie de verplichtingen voor €330 miljoen te laag opgenomen. Wij hebben aangedrongen op correctie in 2024. SZW heeft inmiddels met het ministerie van Financiën afgesproken dat deze correctie in de Najaarsnota en in de administratie 2024 wordt verwerkt.

Dubbele betalingen FDC door implementatie DioR

Het ministerie van BZK is verantwoordelijk voor de dienstverlening van de externe inhuur van verschillende departementen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het systeem DioR (Digitale inhuur oplossing Rijk). Hierin wordt het gehele inhuurproces (van aanbesteding tot prestatieverklaring) van externen geregistreerd. DioR genereert na het verlenen van de prestatieverklaring automatisch een factuurbestand die ter betaling wordt aangeboden aan het FDC van SZW. Omdat de prestatieverklaring reeds is verleend heeft het FDC deze factuurbestanden na een aantal geautomatiseerde controles, waaronder de controle of het factuurnummer niet overeenkomt met een eerder betaald factuurnummer, met SAP 3F direct uitbetaald.

Medio juni 2024 heeft het FDC geconstateerd dat DioR facturen dubbel heeft verstuurd met een gewijzigd factuurnummer. Dit heeft geleid tot meerdere onrechtmatige FDC-betalingen voor de ministeries van BZK, FIN, SZW en VWS van een totaalbedrag van circa € 1,3 miljoen wat teveel is betaald. Circa € 230.000 daarvan heeft betrekking op SZW. Het FDC van SZW heeft direct vanaf juni 2024

acties uitgezet, zoals het handmatig blokkeren van nieuwe dubbel aangeboden facturen vanuit DioR, alsmede het terugvorderen van dubbel betaalde facturen bij de leveranciers.

Wij zijn, net als de betrokken departementen, door het FDC meegenomen in deze kwestie en hebben vastgesteld dat deze kwestie adequaat is opgevolgd.

De ADR is inmiddels ingeschakeld om een audit bij BZK/DioR uit te voeren. We blijven dit proces nauwgezet volgen.

Handelingsperspectief

Aangezien de betrokken departementen als opdrachtgever moeten kunnen vertrouwen op de integriteit en beheersmaatregelen van DioR is het raadzaam de afspraken rondom aanlevering van facturering aan te scherpen, BZK te manen om het workflow proces in DioR te verbeteren en indien mogelijk meerdere geautomatiseerde controles in te bouwen. Dit om handmatige herstelacties resp. dubbele betalingen in de toekomst te voorkomen.

Vastlegging onderbouwing prestatieverklaringen behoeft verbetering

Bij de controle van de materiële uitgaven blijkt dat nadere onderbouwingen van prestatieverklaringen bij betalingen niet altijd in de financiële administratie aanwezig zijn. Hoewel tot op heden bij navraag achteraf wel altijd voldoende en geschikte controle-informatie is aangeleverd door SZW, is duidelijk dat de SZW 'Instructie prestatieverklaren' nog niet consequent wordt nageleefd. Het risico daarvan is dat SZW onterecht en daarmee onrechtmatig betaalt wanneer prestaties niet of niet geheel zijn geleverd. Verder valt ons op dat sprake is van een dubbele functie van prestatieverklaarders: naast de controle op levering dienen zij ook de factuurcontrole uit te voeren, onder andere op rekenkundige juistheid en tariefaansluiting met de overeenkomst. Dit kan voor niet-financiële medewerkers, zeker bij uitgebreidere contracten met bijvoorbeeld complexere tariefstructuren, een lastige verantwoordelijkheid zijn.

Handelingsperspectief

- *Communiceer de 'Instructie prestatieverklaren' (nogmaals) duidelijk binnen SZW naar alle prestatieverklaarders.*
- *Breid de instructie uit met detailinformatie over welke specifieke onderbouwing op welke wijze dient te worden aangeleverd, en de systeemtechnisch wijze van vastlegging in SAP. Dit zou meer uniformiteit in de uitvoering tot gevolg hebben.*
- *Overweeg of het wel wenselijk is om alle prestatieverklaarders, naast de controle op de levering, ook de prijs- en factuurcontrole te laten uitvoeren.*
- *Overweeg of SZW het grote aantal prestatieverklaarders wil handhaven of bijvoorbeeld een coördinerende laag met materiedeskundigen wil toevoegen, waardoor de kwaliteit van de controle en vastlegging van de prestatieverklaringen zal verbeteren.*

Op het gebied van monitoring is FEZ momenteel bezig met het opzetten van tweedelijns-beheersmaatregelen zoals een steekproef op de onderbouwingen. Wij bevelen aan dit zo spoedig mogelijk verder uit te werken en te implementeren, zodat FEZ zelf binnen SZW de prestatieverklaarders tijdig kan aanspreken op het niet naleven van de instructie.

Gegevensaanlevering kinderopvangorganisaties

Kinderopvangorganisaties (KOO's) moeten (vanaf 1 januari 2022) kinderopvanggegevens (zoals het aantal opvanguren) maandelijks verstrekken aan Dienst Toeslagen. Hierdoor kan Dienst Toeslagen, indien de juiste gegevens worden ontvangen, sneller signaleren of door ouders aangeleverde gegevens mogelijk afwijken en ouders eerder een signaal geven, zodat (hoge) terugvordering van en nabetalingen aan ouders voorkomen kunnen worden.

Niet alle KOO's verstrekken maandelijks kinderopvanggegevens aan Dienst Toeslagen en ook kunnen wel aangeleverde gegevens niet altijd verwerkt worden. Hierdoor kunnen in de fase van Voorlopige Toekenning niet tijdig signalen aan de ouders gegeven worden. In de fase van Definitieve Toekenning leidt dit tot uitvraag bij de ouders om een jaargopgave aan Toeslagen te verstrekken.

In de Kamerbrief van 5 april 2024 is beschreven dat Dienst Toeslagen, SZW en de kinderopvangsector acties in gang zetten om de gegevensaanlevering verder te verbeteren.

Dit betreft onder andere:

- Aanvullende begeleiding van KOO's door Dienst Toeslagen.
- Met de sector wordt verkend hoe het gebruik van softwarepakketten binnen het huidige toeslagenstelsel verder gestimuleerd of mogelijk verplicht gesteld kan worden.
- Campagnes: ouders worden gewezen op het belang van het aanleveren van (correcte) geboortedata en BSN's. Ouders worden in campagnes ook gewezen op het belang van het tijdig wijzigen van hun gegevens.

Ook is het boetebesluit in juli 2024 aangepast zodat boetes kunnen worden opgelegd wanneer niet aan de verplichte levering wordt voldaan.

Wij adviseren SZW in de tweede helft van 2024 bij Dienst Toeslagen na te gaan of voornoemde maatregelen effect hebben.

Overige onderwerpen

AVG; werk aan de winkel	20
Goede afspraken nodig voor overgang inburgering van SZW naar JenV	21
Tweede betaalverzoek Herstel- en Veerkracht Plan vraagt om afrondende werkzaamheden	22
Duurzaamheid	24

AVG; werk aan de winkel

Rijksbreed AVG onderzoek

De rijksoverheid verwerkt bij de uitvoering van haar publieke taken grote hoeveelheden persoonsgegevens van burgers. Zij draagt daarom een grote verantwoordelijkheid om deze gegevens op een gepaste manier te behandelen en te beschermen. Sinds de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) op 25 mei 2018 van kracht is geworden, werkt de rijksoverheid gestaag aan implementatie en naleving. Een tekort aan privacybescherming kan nadelige gevolgen hebben voor de persoonlijke levenssfeer van de burger door identiteitsdiefstal, openbaarmaking en/of misbruik van hun persoonlijke gegevens met alle mogelijke gevolgen van dien.

Uit onze rijksbrede AVG-onderzoeken in 2019, 2020 en 2022 bleek de implementatie en naleving daarvan nog een uitdaging, hoewel de rijksoverheid de laatste jaren heeft gewerkt aan een hoger volwassenheidsniveau. Wij voerden op verzoek van CIO-Rijk namens de leden van het CIO-beraad in 2024 opnieuw een rijksbreed AVG-onderzoek uit met als aandachtspunten de inrichting en implementatie van privacy by design & default (privacy waarborgen als standaard functionaliteit in nieuwe IT-voorzieningen) en de monitoring en

opvolging van de resultaten uit Data Protection Impact Assessments (DPIA's - maatregelen om de geconstateerde privacy risico's bij de verwerking van persoonsgegevens te mitigeren). Het onderzoek leidde tot departementale deelrapporten aan de hand waarvan een geaggregeerd overkoepelend rapport van de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek alsmede aangetroffen goede voorbeelden voor de interdepartementale ontwikkeling en samenwerking volgt.

Na jarenlange stilstand: roadmap AVG SZW biedt kansen voor verbetering

Naast het rijksbrede onderzoek is op gebied van AVG bij SZW ook specifieke aandacht besteed aan de SZW-brede inhaalslag in de naleving van de AVG. Zoals uit de auditrapporten over 2022 en 2023 én het recent afgeronde rijksbrede Privacy onderzoek blijkt, heeft SZW, met betrekking tot privacy, sinds 2018/2019 nauwelijks voortgang gerealiseerd. Op elk van de onderzochte gebieden van het rijksbrede onderzoek constateren wij bij SZW een flinke achterstand, vaak in de meest elementaire zaken zoals een niet actueel privacybeleid, niet beschreven of niet geïmplementeerde procedures. In principe was in 2018/2019 de documentatie op orde, maar sindsdien zijn door

een reorganisatie, hoge werkdruk, ziekte en het vele verloop hier geen updates meer op gedaan.

Na enkele jaren van stilstand lijkt de verbetering nu met de hulp van een interim Chief Privacy Officer wel op gang te gaan komen. Een roadmap is ontwikkeld die ervoor moet zorgen dat SZW uiteindelijk op volwassenheidsniveau 3 uitkomt. Het is echter te prematuur om te kunnen spreken van zichtbare verbeteringen in de naleving van de AVG.

Handelingsperspectief

- *Maak het opvolgen van de aanbevelingen uit het rijksbrede AVG onderzoek en het auditrapport 2023 onderdeel van de AVG roadmap.*
- *Richt een PDCA-cyclus in om duidelijke structuur aan het privacyproces in brede zin te geven en de kwaliteit daarvan te waarborgen.*
- *Zorg ervoor dat bij het traject om te komen tot een volwassen AVG proces er rekening gehouden wordt dat het proces goed ingebed kan worden binnen de interne organisatie en dat de daarvoor benodigde capaciteit en deskundigheid op orde is.*

Goede afspraken nodig voor overgang inburgering van SZW naar JenV

Met het per 2 juli 2024 overgaan van het beleidsterrein Inburgering naar het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) gaan ook de beleidsgelden per 1-1-2025 administratief over naar de JenV-begroting. SZW heeft een projectgroep hiervoor ingesteld met ook deelnemers van JenV.

Er zijn diverse scenario's in uitwerking om te bepalen bij welk ministerie de betreffende medewerkers gaan werken en welk systeem gebruikt gaat worden voor de administratieve vastleggingen.

Eén van de scenario's betreft het zoveel mogelijk continueren van de bestaande situatie. Dit houdt in dat zowel de medewerkers als de administratieve vastleggingen bij SZW blijven. Voor dit scenario is het belangrijk om zo snel mogelijk goede afspraken te maken over de ondersteuning van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, aangezien de politieke verantwoordelijkheid verschuift van SZW naar JenV. Dit geldt tevens voor de juiste verantwoording van de geldstromen in de financiële systemen van JenV. Vanuit de impactanalyses is aandacht gevraagd voor de

inrichting van de werkprocessen.

Handelingsperspectief

Gezien het korte tijdsbestek adviseren wij zo snel mogelijk een keuze te maken uit de verschillende scenario's, zodat SZW met de betrokken ondersteunende diensten van zowel SZW als JenV nadere afspraken kan maken om de werkprocessen zo efficiënt mogelijk in richten. Het betreft afspraken over de uitvoering van diensten en over het proces van verantwoording. Dit dient plaats te vinden in de implementatiefase tot eind december 2024, zodat de nieuwe werkwijzen per 1 januari 2025 kunnen ingaan.

Tweede betaalverzoek Herstel- en Veerkracht Plan vraagt om afrondende werkzaamheden (1/2)

De Europese Herstel- en Veerkrachtfaciliteit is bedoeld om de Europese economie duurzamer, digitaal en veerkrachtiger te maken na de COVID-19 pandemie. In 2022 heeft de Raad van de Europese Unie (EU) het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) voor duurzaam economisch herstel goedgekeurd.

Op dit moment bereidt SZW zich in samenwerking met de programmadirectie HVP van het ministerie van Financiën voor op de indiening van het tweede betaalverzoek met een omvang van € 1,19 miljard. Dit betaalverzoek zal voor eind 2024 via het ministerie van Financiën worden ingezonden naar de Europese Commissie.

Voorafgaand hieraan onderzoeken wij de met het betaalverzoek samenhangende mijlpalen en doelen, inclusief het door de EU vereiste financieel beheer op specifieke aspecten zoals fraude, corruptie, belangenverstremming en dubbele financiering. Daar waar van toepassing, beoordelen wij ook de voortgang van de verbeterpunten zoals die door de departementen zijn aangegeven bij het eerste betaalverzoek. Bij het onderzoek naar het betaalverzoek komt een aantal algemene aandachtspunten naar voren. Ten eerste betreft dit het gebruik van de

door de EU aangereikte hulpdocumenten, zoals de guidance notes, templates en de checklists voor de key requirements. Een tweede aandachtspunt betreft het centraal inzichtelijk kunnen maken van informatie over de eindbegunstigde onder andere met behulp van data-analyse. Ook het tijdig en goed beoordelen en testen door de 1e en 2e lijn van de mijlpalen en doelen, inclusief de eisen aan financieel beheer, is een aandachtspunt. Ten slotte vraagt het concreet uitvoering geven aan de in de beheersverklaring beschreven acties aandacht.

SZW heeft in betaalverzoek 2 (BV2) twee investeringsmaatregelen opgenomen met de volgende doelstelling en mijlpaal:

- Maatregel C4.1 I1 Nederland Leert Door: 95. Sectorale maatwerktrajecten ter ondersteuning van de overgang naar werk.
- Maatregel C4.1 I3 Scholingsbudget WW: 97a. Inwerkingtreding van de begrotingswet.

Wij hebben de volgende (tussentijdse) bevindingen:

Doelstelling 95

- De bewijslast voor het behalen van de doelstelling is opgenomen in CEDAR. Wij

hebben aanvullende vragen uitstaan over de volledigheid van de opgenomen documentatie.

- Voor enkele eindontvangers is sprake van aanbestedingsplicht. Het verzamelen van gegevens over de eindbegunstigde van contractanten is nog in uitvoering.
- SZW heeft de tweedelijnscontrole voor deze doelstelling uitgevoerd. Op dit moment vindt afstemming van procesmatige bevindingen met uitvoeringsorganisatie UVB plaats waarna analyse en rapportage kan plaatsvinden.

Wij adviseren u tijdig de lopende acties en informatieverzoeken af te ronden.

Mijlpaal 97a

- De bewijslast voor het behalen van de mijlpaal is opgenomen in CEDAR. Er zijn geen opmerkingen.

Doelstelling 98a onder maatregel C4.1 I3 Scholingsbudget WW zal terugkomen in het vijfde betalingsverzoek. Het betreft financiering van opleidingsprogramma's voor de bij- en omscholing van WW-gerechtigden. De uitvoering vindt plaats in periode 2023-2025 door UWV.

Tweede betaalverzoek Herstel- en Veerkracht Plan vraagt om afrondende werkzaamheden (2/2)

SZW is reeds gestart met voorbereiding van een steekproefcontrole op deze doelstelling en heeft periodiek contact met het UWV. Wij adviseren algemene aandachtspunten uit het onderzoek naar het betaalverzoek mede onder de aandacht van het UWV te brengen.

Duurzaamheid (1/2)

Veel informatie over duurzaamheidsonderwerpen, verspreid over verschillende rapportages en gedeeltelijk te relateren aan Europese standaarden

Op grond van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) zijn vanaf 2024 steeds meer bedrijven verplicht te rapporteren over hun impact op mens en klimaat. In de 'Hoofdlijnennota rijksbreed beeld ADR 2023' hebben we aandacht gevraagd voor de duurzaamheidsverslaggeving binnen de rijksoverheid.

We merkten op dat de verantwoording over duurzaamheid vrij divers is voor wat betreft onderwerpen, organisatie en verantwoordelijkheden en vorm en frequentie. Kortom, een breed speelveld waarin beperkt sprake is van centrale coördinatie en richtlijnen. Ons advies was om meer regie en coördinatie te organiseren op de rijksbrede duurzaamheidsverslaggeving. Een noodzaak wanneer de CSRD- of vergelijkbare richtlijnen ook gaan gelden voor de rijksoverheid, maar ook om het risico te beperken van overlap, gebrek aan transparantie en inefficiënt gebruik van schaarse middelen.

Om meer zicht te krijgen op de huidige diversiteit in duurzaamheidsverslaggeving en een beter beeld te vormen over het benodigde ontwikkelpad naar effectieve en efficiënte duurzaamheidsverslaggeving binnen het rijk, voeren wij in 2024 een inventariserend onderzoek uit. In dit interim-auditrapport presenteren wij het 1e deel van het onderzoek: over welke duurzaamheidsonderwerpen momenteel reeds informatie wordt verschaft. In de komende maanden zullen we de werkwijze en organisatie van de duurzaamheidsinformatie in beeld brengen.

Uit onze inventarisatie komt naar voren dat over alle thema's uit de European Sustainability Reporting Standards (ESRS), die de kern vormen van de rapportageverplichtingen onder de CSRD, ergens vanuit de rijksoverheid gerapporteerd wordt. Er zijn wel duidelijke verschillen in de mate van aandacht voor de verschillende thema's. Zo wordt er bijvoorbeeld veel gerapporteerd over klimaatverandering en sociale aspecten, maar aanzienlijk minder over verontreiniging en biodiversiteit. Ook verschilt de aandacht per departement voor bepaalde thema's, afhankelijk van de beleidsmatige zwaartepunten van elk departement. Er zijn ook

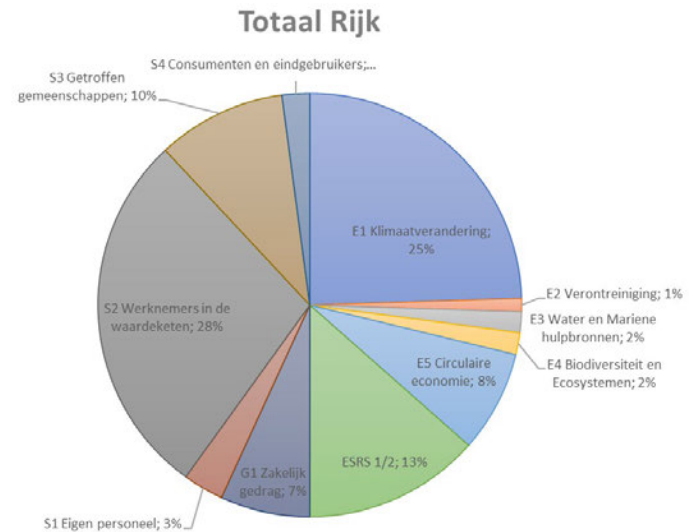
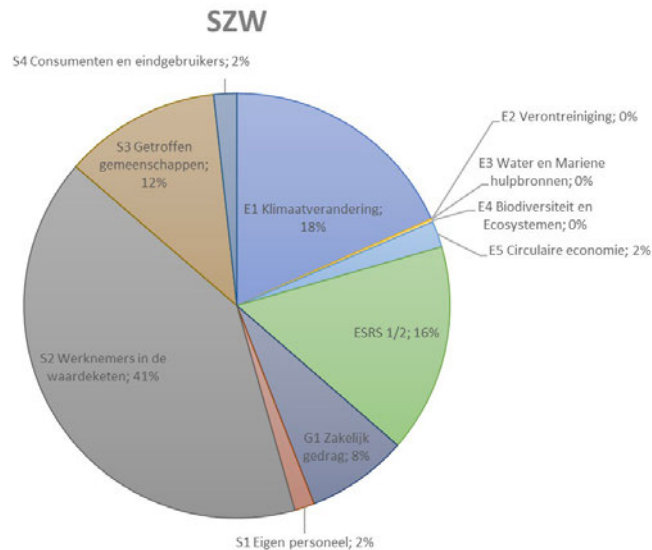
witte vlekken in de rapportages die niet verklaard kunnen worden vanuit het beleidsmatige karakter van de departementen.

De formulering van de ESRS-thema's, die ontworpen is voor bedrijven, sluit niet altijd goed aan bij de terminologie die binnen de rijksoverheid wordt gehanteerd. Mede hierdoor vinden we op ESRS gebaseerde zoektermen in onze data-analyse niet altijd terug in de onderzochte rapportages. De wél gevonden verslaggeving over duurzaamheid is verspreid over verschillende soorten rapportages.

Waar de CSRD zich vooral richt op het rapporteren van de negatieve impact van ondernemingen op duurzaamheid, richt het beleid van de rijksoverheid zich meer op het actief en positief beïnvloeden van duurzaamheidsthema's. Deze focus is niet onvereenigbaar met de ESRS, maar vraagt wel een vertaling.

Duurzaamheid (2/2)

In de hiernaast opgenomen grafieken staat de relatieve verdeling van de door SZW gerapporteerde informatie over de verschillende ESRS-thema's, daarnaast het beeld voor de totale rijksoverheid.

Bijlage 1 Verantwoording interim-auditrapport

Verantwoording interim-auditrapport

27

Bijlage 1 - Verantwoording interim-auditrapport

In dit rapport doen wij tussentijds verslag van de belangrijkste uitkomsten van de werkzaamheden van onze wettelijke taak over de eerste maanden van 2024 voor begrotingshoofdstuk XV. Wij verrichten deze werkzaamheden als interne auditdienst van het Rijk conform artikel 6 van het Besluit ADR. Daarbij wordt aangetekend dat onze onderzoeken zich in wisselende stadia van uitvoering bevinden. Onze interim-bevindingen geven geen volledig tussentijds beeld van de stand van zaken, maar zijn afhankelijk van de bij elk departement passende mix van procesgerichte en cijfermatige controles voor zover deze op dit moment zijn uitgevoerd en geëvalueerd. Onze definitieve bevindingen, die in maart 2025 worden gerapporteerd in het auditrapport 2024, kunnen daarom afwijken van onze tussentijdse uitkomsten.

In dit interim-auditrapport willen wij met name bevindingen en risico's signaleren die de aandacht behoeven zodat in 2024 nog maatregelen ter verbetering kunnen worden getroffen. Wij focussen ons daarbij op de bevindingen in het beheer. In dit interim-auditrapport melden we ook eventuele

significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij tot dusverre op basis van onze controlewerkzaamheden hebben geïdentificeerd.

Onze controle is gericht op het verstrekken van een oordeel bij de financiële overzichten over het gehele jaar 2024. Wij betrekken hierbij de interne beheersing die voor het opstellen van de financiële overzichten van belang is. Wij geven geen oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing.

Doel en doelgroepen

Dit interim-auditrapport is opgesteld voor de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de staatssecretaris voor Participatie en Integratie en de secretaris-generaal van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en wordt tevens verstrekt aan de leden van het audit committee, de directeur Financieel-Economische Zaken en de Algemene Rekenkamer.

De Auditdienst Rijk is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor het ministerie van Sociale Zaken en

Werkgelegenheid. De voorschriften uit de Wet open overheid gelden voor openbaarmaking van dit rapport. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de Auditdienst Rijk uitgebrachte rapporten.

Ondertekening

Plaats: Den Haag

Datum: 8 november 2024

Handtekening:

drs. A.J. Heppe-Houweling RA

Colofon

Interim-auditrapport 2024
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)

Datum
08 november 2024

Kenmerk
2024-

Auditdienst Rijk
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag